

Sygn. akt II Ca 2310/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2024 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w następującym składzie

Przewodniczącą sędzią Agnieszka Śliwa

po rozpoznaniu 29 stycznia 2024 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Spółdzielni Mieszkaniowej „Osiedle (...)” w W.

przeciwko T. M.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu

z 29 sierpnia 2023 r.

sygn. akt I C 1816/21

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- a) zasądzoną w punkcie 2. kwotę obniża z 800,34 zł do 153,52 zł, a powództwo o zapłatę z odsetkami 646,82 zł oddala,
- b) zasądzoną w punkcie 3. z tytułu kosztów procesu łączną kwotę 2.317 zł obniża do 2.144,85 zł, a zasądzoną w tym z tytułu kosztów zastępstwa procesowego kwotę 1.800 zł obniża do 1.666,26 zł;

II. w pozostałym zakresie oddala apelację;

III. z tytułu zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego zasądza od powódki na rzecz pozwanego 54,93 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas od dnia uprawomocnienia się niniejszego rozstrzygnięcia o kosztach do dnia zapłaty.

Agnieszka Śliwa

UZASADNIENIE

Powódka Spółdzielnia Mieszkaniowa „Osiedle (...)” w W. wniosła o zasądzenie od pozwanego T. M. 8.703,23 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty i kosztami procesu.

Referendarz sądowy wydał w postępowaniu upominawczym nakaz zapłaty w całości uwzględniający żądanie pozwu.

Nakaz zapłaty został zaskarżony w całości sprzeciwem, w którym pozwany wniosł o oddalenie powództwa w całości.

Pismem datowanym na 23 marca 2023 r. powód w związku ze spłatą części należności przez pozwanego po wytoczeniu powództwa, cofnął pozew co do 7.902,89 zł wraz ze zrzeczeniem się roszczenia w tym zakresie.

Wyrokiem z 29 sierpnia 2023 r. Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu w sprawie I C 1816/21:

1. umorzył postępowanie co do 7.902,89 zł,
2. zasądził od pozwanego na rzecz powoda 800,34 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 lipca 2021 r. do dnia zapłaty,
3. zasądził od pozwanego na rzecz powoda 2.317 zł, w tym 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany, zaskarżając go co do punktów 2. i 3 oraz wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania lub rozpoznanie jej przez Sąd II instancji. Skarżący zarzucił:

- 1) błędne ustalenie, że powódka udostępniła 16 grudnia 2014 r. pozwanemu wszystkie dokumenty dotyczące pozycji kosztowej „administracja ogólna”, mimo że nie nastąpiło to do chwili obecnej,
- 2) nieprawidłowe pominięcie wniosku pozwanego, aby powódka przedstawiła dowody potwierdzające dostarczenie dokumentów źródłowych wskazanych w piśmie z 23 lutego 2023 r., które uzasadniałyby (lub nie) żądanie kwoty z pozycji „administracja ogólna”,
- 3) odmowę przyjęcia do akt wydruków z 2015 r. potwierdzających, że powódka odmawia udostępnienia dokumentów źródłowych dotyczących pozycji kosztowej „administracja ogólna”,
- 4) niesłuszną odmowę wiarygodności zeznań U. W. i pisemnych wystąpień pozwanego, mimo że dokumenty powódki są ogólne i nie zawierają szczegółów składników pozycji kosztowej „administracja ogólna”,
- 5) błędne uznanie, że roszczenia powódki nie uległy przedawnieniu w zakresie pozycji kosztowej „administracja ogólna”,
- 6) błędne uznanie, że pełnomocnik pozwanego nie chciała wskazać adresu pozwanego,
- 7) błędne uznanie, że pozwany ma prawo zaskarżenia uchwał co do zawyżonych kosztów w składnikach eksploatacji, podczas gdy pozwany nie jest członkiem Spółdzielni, a przysługuje mu prawo własności lokalu,
- 8) błędne ustalenie, że od 1 czerwca 2020 r. do 30 czerwca 2021 r. pozwany nie uiszczał żadnych opłat eksploatacyjnych, mimo że za ten okres wpłacił 7.902,89 zł.

W **odpowiedzi na apelację** powódka wniosła o jej oddalenie oraz o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy oddalił wniosek pozwanego o zawieszenie postępowania apelacyjnego do czasu rozstrzygnięcia przez sąd odrębnego powództwa o nakazanie powodowej Spółdzielni wydania pozwanemu dokumentów, jako że wynik takiego postępowania nie miał znaczenia dla rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna w części.

Na wstępie należy wyjaśnić, że rozpoznanie apelacji, która w postępowaniu uproszczonym ma charakter apelacji tzw. niepełnej, jest – poza uchybieniami skutkującymi nieważnością postępowania, które w niniejszej sprawie nie miały

miejsca – ograniczone wyłącznie do podniesionych w niej zarzutów. W modelu apelacji niepełnej sąd odwoławczy nie rozpoznaje ponownie roszczenia powoda, a jedynie ocenia trafność zaskarżonego rozstrzygnięcia oraz prawidłowość postępowania przed sądem I instancji, będąc ściślej związanym zarzutami apelacyjnymi. Z tego też względu, zgodnie z art. 505¹³ § 2 k.p.c., sąd II instancji, który nie przeprowadził postępowania dowodowego, sporządza uzasadnienie wyroku zawierające jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Oznacza to także, że nie istnieje potrzeba odnoszenia się do tych wszystkich zarzutów, które nie miały ostatecznie znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy jako rozpoznający sprawę w granicach zaskarżenia, w podzielił dokonaną przez Sąd Rejonowy ocenę materiału dowodowego zgromadzonego w aktach, poczynione na tej podstawie ustalenia faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia, uznając je za własne. W szczególności trafnie Sąd Rejonowy ustalił, jakich naliczeń w spornym okresie dokonywała Spółdzielnia, co nie oznacza automatycznie, że były one w całości zasadne. Również prawidłowo Sąd ten wskazał, że w okresie od 1 czerwca 2020 r. do 30 czerwca 2021 r. pozwany nie uiszczał żadnych opłat eksploatacyjnych. Wpłata, na którą wskazuje apelujący w kwocie 7.902,89 zł, choć dotyczyła tego okresu, to jednak miała miejsce 27 września 2021 r. i Sąd Rejonowy uwzględnił ją w swoich ustaleniach. Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia pozostawało natomiast to, czy powódka udostępniła pozwanemu na jego żądania wszelkie dokumenty, jak i kwestia miejsca zamieszkania pozwanego.

Wbrew zarzutom apelacji, roszczenie nie uległo przedawnieniu. Jako świadczenie okresowe przedawniało się, zgodnie z art. 118 k.c. w terminie lat 3, ze skutkiem na koniec roku kalendarzowego. Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy określił wymagalność roszczenia (dochodzona pozewem należność za pierwszy okres była wymagalna z dniem 10 czerwca 2020 r., a ostatnia z dniem 10 czerwca 2021 r.) i upływ terminu przedawnienia (odpowiednio 31 grudnia 2023 r. i 31 grudnia 2024 r.). Co istotne, wniesienie pozwu w niniejszej sprawie w dniu 1 lipca 2021 r. przerwało jego bieg – art. 123§1 pkt 1 k.p.c.

Trafne natomiast są zarzuty apelacji odnośnie zasądzenia na rzecz powódki kwot konsekwentnie kwestionowanych przez pozwanego. Nie można przy tym zgodzić się z Sądem Rejonowym, że nie było wiadomym, jakie konkretnie koszty, po zapłacie 7.902,89 zł były przez pozwanego nadal kwestionowane, co miało uniemożliwić kontrolę tego zarzutu i spowodować uznanie za wiarygodne wyliczeń dokonanych przez powódkę co do pozostałej kwoty. To, jakie składniki opłat pozwany nadal kwestionował wynika z porównania twierdzeń pełnomocnika pozwanego oraz jednoznacznie opisanych wpłat pozwanego w przedłożonym przez powódkę do akt wyciągu z rachunku bankowego, z należnościami naliczanymi przez Spółdzielnię. Otóż wynika z nich, że pozwany za sporny okres uiszczył jedynie bezsporną część pozycji „eksploatacja podstawowa”, określając ją „kosztami ogólnymi” (aktualnie „administracją ogólną”). Z tego tytułu pozwany zapłacił każdorazowo (za każdy miesiąc) 4,15 zł jako część bezsporną, podczas gdy wynosiła ona 52,41 zł miesięcznie. Różnica w kwocie, jakiej domagała się tu Spółdzielnia, a jaką uznał pozwany to zatem 627,38 zł (48,26 zł x 13 miesięcy).

Zestawienie wpłat pozwanego z należnościami naliczanymi przez Spółdzielnię wskazuje nadto, że pozwany płacił część bezsporną za garaż: w okresie do marca 2021 r. w kwocie 82,05 zł z 96,11 zł naliczanych miesięcznie, co daje różnicę 140,60 zł (14,06 zł x 10 miesięcy), w okresie od kwietnia 2021 r. 84,45 zł z 98,51 zł naliczanych miesięcznie, co daje różnicę 42,18 zł (14,06 zł x 3 miesiące), jak i nie płacił funduszu remontowego za garaż 5,44 zł miesięcznie, co daje różnicę 70,72 zł (5,44 zł x 13 miesięcy).

Powyższe wnioski są zgodnie z twierdzeniami Spółdzielni co do pozostałej do zapłaty zaległości. Otóż z powyższego wyliczenia pozycji i kwot zakwestionowanych przez pozwanego wynika, że pozwany uiszczył o 880,88 zł mniej niż naliczone mu przez Spółdzielnię w okresie od 1 czerwca 2020 r. do 30 czerwca 2021 r. opłaty. Nadto z akt sprawy wynika, że pozwany miał w tym czasie 64,70 zł zaległości z tytułu rozliczenia zużytej wody i nadpłatę 406,54 zł – co nie było kwestionowane. Tym samym po uwzględnieniu tych kwot otrzymuje się 539,04 zł. Do tego powódka domagała się odsetek za opóźnienie 261,30 zł, łącznie 800,34 zł. Tyle zasądził też Sąd Rejonowy zaskarżonym wyrokiem.

Rzecz jednak w tym, że skoro pozwany zakwestionował pozycję „eksploatacja podstawowa” (jak wyjaśniono wcześniej określając ją „kosztami ogólnymi”, „administracją ogólną”) ponad 4,15 zł, na powódce spoczywał ciężar wykazania prawidłowości jej ustalenia w dochodzonej części. Na spółdzielni, również w sporach dotyczących rozliczeń z tytułu opłat eksploatacyjnych, spoczywa bowiem ciężar wykazania prawidłowości ustalenia żądanej należności, niezależnie od konfiguracji procesowej konkretnej sprawy sądowej (por. wyroki Sądu Najwyższego z 10 października 2002 r. V CKN 1253/00, z 17 listopada 2004 r. IV CK 215/04, z 17 listopada 2004 r. IV CK 220/04). Nie ma tu konieczności wyczerpania drogi postępowania wewnątrzspółdzielczego. Opłaty te mogą być kwestionowane bezpośrednio na drodze sądowej.

Na podstawie art. 4 ust. 8 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, uznać należy, że zmianę wysokości opłat można kwestionować bezpośrednio na drodze sądowej, niezależnie czy kwestionującym jest członek spółdzielni czy właściciel lokalu niebędący członkiem. Nadto ciężar udowodnienia zasadności zmiany wysokości opłat, a przede wszystkim – samej wysokości opłat, spoczywa na spółdzielni.

Tym samym, w niniejszym procesie ciężar udowodnienia zasadności wysokości opłat obciążających pozwanego z pozycji „eksploatacja podstawowa” spoczywał na powodowej Spółdzielni. W tym świetle konieczne było zaoferowanie dowodów z dokumentów źródłowych, pozwalających na kontrolę prawidłowości oszacowania wielkości kosztów eksploatacji, tj. takich, które w sposób obiektywny pozwalałyby na stwierdzenie wysokości kosztów poniesionych na utrzymanie nieruchomości, np. rachunków, faktur, pokwitowań wypłat. Dokumentacja taka nie została przedstawiona.

W toku procesu strona pozwana nie kwestionowała natomiast opłat za garaż, w tym fundusz remontowy garażu, mimo ich nieopłacenia.

Z kwoty dochodzonej przez powódkę od pozwanego należało zatem usunąć koszt eksploatacji podstawowej po 48,26 zł miesięcznie, z odsetkami za opóźnienie od dnia 11 danego miesiąca do 30 czerwca 2021 r. w łącznej kwocie 19,44 zł (odsetki od należności za: czerwiec 2020 r. = 2,85 zł, lipiec 2020 r. = 2,63 zł, sierpień 2020 r. = 2,40 zł, wrzesień 2020 = 2,17 zł, październik 2020 = 1,93 zł, listopad 2020 = 1,72 zł, grudzień 2020 = 1,50 zł, styczeń 2021 = 1,26 zł, luty 2021 = 1,04 zł, marzec 2021 = 0,83 zł, kwiecień 2021 = 0,58 zł, maj 2021 = 0,38 zł, czerwiec 2021 = 0,15 zł). Łącznie zasądzoną kwotę należało więc umniejszyć o 646,82 zł (48,26 zł x 13 + 19,44 zł), tj. do 153,52 zł, oddalając powództwo co do 646,82 zł z odsetkami od tej kwoty.

Powyższe skutkowało modyfikacją rozstrzygnięcia o kosztach procesu w I instancji. Ostatecznie, uwzględniając zasądzoną kwotę 153,52 zł oraz zapłacone przez pozwanego w toku procesu 7.902,89 zł, co do której to postępowanie prawomocnie umorzono, pozwany przegrał proces w 92,57%. Zgodnie z art. 100 k.p.c. koszty postępowania obciążają zatem powódkę w 7,43%, a pozwanego w 92,57%. Koszty powódki to 2.317 zł (opłata od pozwu 500 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł, wynagrodzenie pełnomocnika 1.800 zł zgodnie z §2 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych). Po stronie pozwanego brak poniesionych kosztów. Tym samym pozwany powinien zwrócić powódce 2.144,85 zł, w tym 1.666,26 zł tytułem zastępstwa.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386§1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądzoną w punkcie 2. kwotę obniżył z 800,34 zł do 153,52 zł, a powództwo o zapłatę z odsetkami 646,82 zł oddalił oraz zasądzoną w punkcie 3. z tytułu kosztów procesu łączną kwotę 2.317 zł obniżył do 2.144,85 zł, a zasądzoną w tym z tytułu kosztów zastępstwa procesowego kwotę 1.800 zł obniżył do 1.666,26 zł.

W pozostałej części apelacja jako niezasadna została na podstawie art. 385 k.p.c. oddalona.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. oraz 98§1¹k.p.c. Powódka przegrała postępowanie apelacyjne w 80,82%, a pozwany w 19,18% i w takich też częściach strony winny ponieść jego koszty. Koszty powódki to wynagrodzenie pełnomocnika 135 zł, zgodnie z §2 pkt 2 w zw. z §10 ust. 1 pkt 1 ww. Rozporządzenia. Z kolei koszty pozwanego to opłata sądowa 100 zł, obejmująca opłatę od wniosku o uzasadnienie, która podlegała

zaliczeniu na opłatę od apelacji wynoszącą 30 zł, przy czym poniesienie opłaty od wniosku o uzasadnienie było konieczne dla wywiedzenia apelacji. Łączne koszty postępowania to 235 zł, z czego pozwanego obciąża 45,07 zł. W związku z tym powódka powinna zwrócić pozwanemu 54,93 zł (100 zł – 45,07 zł).

Agnieszka Śliwa